

Для нас горить його свіча...

Світлій пам'яті члена Національної спілки краєзнавців України
Володимира Федоровича Шинкарука

Аніж проклинати темряву,
краще запалити одну маленьку свічку...
(Володимир Шинкарук)

Краєзнавець, автор і виконавець власних пісень, ведучий і режисер, професор та Почесний професор Житомирського державного університету ім. І. Франка, почесний громадянин міста Житомира, Заслужений працівник культури України Шинкарук В.Ф. помер після довготривалої хвороби 6 грудня 2014 р. Житомирщина, і не лише Житомирщина, а напевно і вся Україна, втратила в його особі дійсного патріота України, патріота рідної української землі.

Володимир Федорович Шинкарук народився 19 серпня 1954 р. в селі Вчерайше Ружинського району Житомирської області в родині медиків. В 1958 р., у період хрущовського «укрупнення районів», батьки переїхали на Хмельниччину – спершу в селище Теофіполь, де прожили чотири роки, а потім – у місто Красилів (1962-1967 рр.) [134; 137].

В 1967 р. родина Шинкаруків повертається на Житомирщину і оселяється в селищі Червоному Андрушівського району.

Зі шкільних років література, музика і спорт йшли з Володимиром поруч. Йому в один і той же час хотілося бути то спортсменом, то музикантом, то письменником. Навіть після закінчення десяти класів, Володимир ще не мав чіткого уявлення про те, чому присвятити своє життя. Одне лише було очевидно: йому близька гуманітарна сфера [137].

У 1971 р. після закінчення Червоненської середньої школи із Золотою медаллю і «невступу» до Київського університету, Володимир став працювати завідувачем клубу Червоненського цукрового комбінату. Ця робота відкрила Володимиру перспективи професії культпрацівника, і в 1972 р. він вступив до Житомирського державного педагогічного інституту ім. І. Франка на філологічний факультет. В 1976 р., після закінчення інституту, залишився викладати на кафедрі російської та зарубіжної літератури. Згодом була служба у війську, де Володимир потрапив до ансамблю пісні і танцю Прикарпатського військового

округу (для нього це була справжня школа художньої творчості). Далі було навчання в аспірантурі Київського державного педагогічного інституту ім. М. Горького, під час якого з більшим захопленням Володимир ходив на записи програми «Телевізійний клуб авторської пісні», ніж на консультації до свого наукового керівника професора Івана Крука [134; 137].

Він працював на посадах асистента, старшого викладача, доцента, професора Житомирського державного університету ім. І. Франка, а також у Київському національному університеті культури та мистецтв (2000-2002 рр.). Його наукові інтереси стосувались сфери історії літератури та мистецтва, літературного краєзнавства. Він написав «Методичні поради, контрольні завдання, теми творів з російської літератури (для слухачів заочних підготовчих курсів)», які витримали три видання [85; 86; 87], уклав біобібліографічний довідник «Літературна Житомирщина» (1993) [11; 13; 23], є автором навчальних посібників з грифом Міністерства освіти і науки України «Давня література. Практикум» (2003, у співавторстві з П. Білоусом) [3], «Українська література. XI–XVIII ст. Практикум» (2006, у співавторстві з П. Білоусом) [4], майже сто наукових статей [134; 137].

Шинкарук В.Ф. брав участь в численних науково-практичних конференціях, де виступав з актуальними в той час доповідями: «Про вивчення патріотичних, інтернаціональних рис багатонаціональної радянської літератури

і її позитивного героя в 10 класі» (Житомир, 1981) [95], «Тема творчої праці на заняттях з російської радянської літератури та її значення в справі виховання майбутніх учителів» (Житомир, 1987) [118], «Вивчення соціально-критичного роману В. Ліпатова «І це все про нього» в XI класі» (Житомир, 1990) [68], «Житомирщина в житті та творчості М. Рильського» (Житомир, 1995) [61].

Володимир Шинкарук був учасником науково-краєзнавчої конференції «Звягель древній і вічно молодий» присвяченої 200-річчю утворення Волинської губернії, 200-річчю Волинської єпархії та 200-річчю найменування міста Звягеля Новоградом-Волинським (1-16 вересня 1995 р. – Новоград-Волинський) [103], науково-краєзнавчої конференції «Горо-

хівщина крізь призму століть», присвяченої 450-річчю Володарськ-Волинська (28-30 вересня 1995 р. – Володарськ-Волинський) [40], науково-краєзнавчої конференції «Малинщина у просторі і часі» (25-27 вересня 1996 р. – Малин) [84], наукової конференції «Твоєму йменню вічно поломеніти» присвяченої 125-річчю від дня народження Лесі Українки (24 лютого 1996 р. – Новоград-Волинський) [48], обласної науково-практичної конференції «Бібліотечна Житомирщина» (26-27 вересня 2006 р. – Житомир) [83] та багатьох інших.

Чимало своїх науково-краєзнавчих досліджень з літературного краєзнавства Шинкарук В.Ф. опублікував в історико-філологічному збірнику з регіональних проблем «Волинь-Житомирщина». Це – «Житомирщина в житті

та творчості Максима Рильського» (1997) [60], «Міра життя земного... До 90-ліття М. Талалаєвського» (1998) [88], «Олесь Бабій – співець слави січових стрільців» (2001) [97], «Спогади Леоніда Карума про Василя Кравченка» (2002) [113], «Зустріч, яка не відбулась в Житомирі» (2003) [67], «Особистість Марусі Чурай і пісенна традиція Житомирщини» (2005) [99], «Спочатку було слово: Іванові Сльоті – 70!» (2007) [114], «Свіча таланту Костянтина Яновського» (2007) [111], «Зірка і смерть Леоніда Венгерова» (2008) [64] та «Ніна Матвієнко. Голосом цієї жінки співає й плаче Україна» (2008) [94].

Вніс свій посильний внесок Шинкарук В.Ф. і в створення «Енциклопедії сучасної України». Ним опрацьовані архівні джерела та літературні матеріали і опубліковані в цьому виданні біографічні відомості про відомі постаті сучасності: Білоконського І.П. [37], Буркатова Б.А. [38], Демарина І.Б. [42], Демчука А.В. [43], Драпака Г.М. [49], Ерка (Палидовича С.М.) [50], Євдокімова Я.О. [51], Євтушенка О.М. [52], Єрмакової Л.З. [53], Єфімова В.В. [54], Жака І.С. [55], Жарова С.О. [56], Жданкіна В.О. [57], Железняка А.О. [58], Заславського С.А. [62], Засухіна В.Ф. [63], Зиріна О.А. [65], Зубка Є.М. [66], Інеш (Кдирову І.О.) [69], Каденка В.М. [70], Карпу Н.С. [71], Карпенка А.Г. [72], Картавого П.В. [73], Квеленкова Ю.О. [74], Кіророва Ф.Б. [76], Кобзара А.Ф. [77] та Козловського В.В. [78].

У всеукраїнських науково-методичних журналах опубліковано наукові праці Володимира Шинкарука «Щасливі люди: Тема праці на уроках літератури» (1982) [115], «Радянський характер: Матеріали уроку по темі «Радянська література 50-80-х років» (1984) [112], «Особистість і колектив в радянській прозі 60-70-х років» (1985) [81], «Художньо-естетичні особливості прози Лесі Українки» (2001) [122] та інші.

Численні наукові статті Шинкарука В.Ф. опубліковані в наукових збірниках [39; 82; 96], методичних посібниках [110; 116; 117], всеукраїнських журналах «Дніпро» [107] і «Київ» [75; 41]. У співавторстві з головою Житомирського науково-красознавчого товариства дослідників Волині Кострицею М.Ю. ним було

написано статтю «Хресний шлях поета (Матвій Аронович Талалаєвський)», яку було оприлюднено у відомій нам усім книзі «Реабілітовані історією» [19; 135].

Володимир Федорович постійно поєднував науково-педагогічну діяльність з концертними виступами. Музична освіта Володимира обмежилась двома класами музичної школи, у цій сфері він – «самоук», музичної грамоти, а також гри на кількох інструментах навчався самотужки, постійно слухав музику – естрадну, класичну народну... Його кумирами були «Бітлз», «Дорз», Енріко Масіас, «Червоні гітари», Чеслав Неман, «Омега», «Песняри»... В авторській пісні його учителями були Юрій Візбор, Булат Окуджава, Володимир Висоцький... Як автор і виконавець він був переможцем багатьох музичних фестивалів і конкурсів, виступав з концертами у Польщі, Словаччині, Угорщині, Німеччині, Франції, США. Записав і видав два магнітних альбоми «Дім для душі» (coll. 1, 1998) [46], «Дім для душі» (coll. 2, 2001) [47], компакт-диски «Дім для душі» (2002) [45], «Колір тиші» (2008) [80], «Перекоти-НЕБО» (2009) [100], «Шестиструнний дощ» (2010) [123], «Прислухаюсь до серця» (2013) [108], «Дороже крові» (2013), «Щоб серцем бути молодим» (2014) [124; 134; 137].

Успіх, яким користувався Володимир Шинкарук у слухачів та глядачів, забезпечували притаманні йому стримана манера виконання, чудові вокальні і акторські дані, художній смак, майстерне володіння музичними інструментами. Його пісні постійно звучать у програмах Національного радіо і телебачення як в авторському виконанні, так і у виконанні популярних українських співаків [35].

«Пісні, вірші, коротка проза – то найкраще, що є у мене, – говорив В.Ф. Шинкарук. – І цим найкращим я з Вами радо поділюся. Буду щасливий, якщо хтось захоче погортати електронні сторінки моїх книг, послухати мою музику» [133].

В. Шинкарук був постійним ведучим найбільших культурно-масових заходів не лише в Житомирській області, а й в Україні загалом. Він був режисером і ведучим великого гастрольного турне лауреатів Всеукраїнського фестивалю «Червона рута» по містах Німеччини,

Польщі, Словаччини, Угорщини, Франції, вів концерти учасників культурно-мистецької акції «Лишається надія», яка проходила в дев'яти обласних центрах України. Його також залучали до ведення таких великих масових заходів на Майдані Незалежності в Києві, як День Незалежності України, День Києва, Свято козацького мистецтва, Всеукраїнський фестиваль сатири і гумору «Вишневі усмішки» тощо [35].

Мистецьким кредом Володимира Шинкарука було переконання, що талант повинен бути відкритим до людей. Тому від перших днів аварії на Чорнобильській АЕС він прагнув своєю творчістю допомогти ліквідаторам і потерпілим, підтримати їх і надихнути. В Коростенському, Лугинському, Народицькому, Овруцькому районах Житомирської обл., що найбільше потерпіли від аварії, Володимир Шинкарук дав майже сто сольних концертів [35; 129].

Драматичне обдарування В. Шинкарука найяскравіше проявилось у створених ним музично-драматичних композиціях «Вічний спогад про війну» (1995), «Слово про рідну матір» (1999), «Дім для душі» (2002), моноспектаклі «Історія однієї любові» (2006) та публіцистичній виставі «Голодомор» (2008). Поява цих драматичних творів і їх оригінальне сценічне втілення, на думку фахівців, стало справжньою подією не тільки в культурно-мистецькому житті Житомирщини, а й України в цілому [35; 129].

Володимир Шинкарук був членом Національної спілки письменників України (з 2007 р.) та Національної спілки краєзнавців України (з 2011 р.). Друкувався в журналах «Київ» [44] «Перець» [59; 92; 105], «Дніпро» [93; 104; 106; 109; 121]. Його перу належать книги поезій та пісень: «Moderato синіх сутіноків» (1994) [125], «На відстані ночі» (1996) [90], «Перелітні дощі» (1999) [101], «Перехрестя розлук» (2004) [102], «Колискова для осені» (2009) [79], «У затінку сонця» (2012) [120], збірки прози «Оповідання» (2003) [98], «Нестандартний підхід» (2006) [92], прозово-поетична книга «На два життя одразу» (2010) [89], роман «Тренер» (2011) [119; 137]. Він здійснив літературний запис автобіографічної книги В. Парія «Під щасливою зіркою» (2013),

переклав українською мовою поетичні п'єси Григорія Горіна «Чума на ваші дві родини» та Карло Гоцци «Король-олень» (поставлена в Житомирському академічному українському музично-драматичному театрі імені Івана Кочерги в 2001 р., режисер Петро Авраменко), ліричну комедію Біла Маноффа «Сич і кішечка» (поставлена в театрі Житомирського музичного училища імені Віктора Косенка в 2012 р., режисер Григорій Артеменко) [134].

Позитивними були і відгуки на його видані поетичні збірки Єршова В. [14], Косичука В. [18], Лецькіна М. [21] та Мостового Ю. [28].

Багато художніх творів Володимира Шинкарука було опубліковано в періодичній пресі [134].

Про творчу та педагогічну діяльність самого В.Ф. Шинкарука написано чимало. Найбільш яскравими про нього є публікації Артемчука А. «Вишиває пісня долю» (1996) [1], Скрябіної С. «Рух зірок по магістралях» (1998) [32], Божко С. «Хочеш познакомилися с Ирой – понравяся ее папе» (1998) [5], Голованової І. «Весь вечір співав В. Шинкарук» (1998) [8], Козаченко І. «Генії живуть у провінції, щоб жити довго...» (1998) [17], Данчука Л. та Дерев'янка Ф. «Шинкарук Володимир Федорович» (1999) [12], Монастирецького Л. «Шинкарук Володимир Федорович» (2003) [27], Гуцалюка О. «Володимир Шинкарук: Я віддавався повністю тільки сімейному життю» (2004) [10], Кавуна О. «Дім для душі» приймає друзів» (2004) [15], Ткаченко Г. «Дім для душі» Володимира Шинкарука» (2004) [33], Власюк Т. «З родиною Шинкаруків» (2005) [7], Малиновської В. «Володимир Шинкарук – одружений та безмежно щасливий» (2006) [24], Миронець В. «Приємна несподіванка» (2006) [26], Яблушевої О. «Люблять бардів у Прилуках» (2006) [126], Красновської Л. «Нестандартний Шинкарук» (2007) [20], Миколаєнко Н. «Доля на виріст» (2008) [25], Болгова В.В. та Болгова І.В. «Володимир Шинкарук» (2009) [6], Музики Л. «Психобіографічні студії з Володимиром Шинкаруком» (2009) [29], Позняк-Хоменко Н. «Володимир Шинкарук: Я виграю цю страшну боротьбу, і треба буде віддячувати» (2010) [30], Литвинчук С. «Перехрестя доріг» (2012) [22], Якухна І.І. та Денисенка В.Ф. «Пе-

дагогічна династія Шинкаруків» (2012) [127], Чернюк С. «Складна простота контрасту та душі: Володимир Шинкарук. У затінку сонця» (2012) [34], Бездітко А. «Володимир Шинкарук: «Привід для радощів можна і треба знаходити завжди» (2013) [2], Позняк-Хоменко Н. «Щоб серцем бути молодим» (2014) [31], Голованової І. «Володимир Шинкарук: І свято вірити у життя» (2014) [9] та Кавуна О. «...ювіляр прозвітував «Дідовим літом» (2014) [16].

Про наукову, творчу та педагогічну діяльність Володимира Шинкарука багато хороших слів сказано і в ювілейному виданні до 90-річчя Житомирського державного університету імені Івана Франка, де подано біографії видатних випускників університету, що своїми досягненнями примножують надбання України та звеличують славу alma-mater, як одного з найпотужніших центрів освіти України [35].

Знайшлося місце для розповіді про Володимира Шинкарука і у щорічному всеукраїнському виданні «Науково-освітній потенціал України» за 2011 рік [36].

Володимир Федорович виховав плеяду талановитих митців, серед яких заслужені артисти України Павло Мрежук та Ірина Шинкарук, популярні телевізійні диктори і журналісти Юрій Кот, Костянтин Ігнатчук, Сергій Кудімов, Наталія Мосейчук та ін. Педагогічна діяльність Володимира Шинкарука ще раз підтверджує, що талант і щастя вчителя – у його учнях [35; 129; 137].

Володимир Шинкарук був лауреатом обласної комсомольської премії імені Миколи Шпака (1986), Всеукраїнської премії ім. І. Огієнка (2008). Має безліч грамот і подяк та почесних відзнак, державну нагороду – почесне звання «Заслужений працівник культури України» (1991). Лише після отримання цього почесного звання Володимир зрозумів, що непомітно для себе в цій сфері став професіоналом, до того музика і поезія сприймалися ним як хобі. Має він орден «За заслуги» III ступеня (2009) та Почесну грамоту Верховної Ради України (2014) [134; 137].

Володимир Федорович протягом своєї творчої, педагогічної та наукової діяльності отримав такі Почесні відзнаки: знак ЦК ВЛКСМ «За отличную учёбу» (1974), «Золота ознака»

Спілки соціалістичної молоді Польщі» (1985), знак «За активну роботу» Всесоюзного товариства «Знання» (1991), знак «Відмінник освіти України» (1999), почесний знак «Гордість Житомирського державного університету імені Івана Франка» (2007), почесна відзнака Житомирської міської ради «За заслуги» (2009), медаль «Древляни» Міжнародної громадської організації «Земляцтво житомирлян» (2009), почесний знак «70 років Південного оперативного командування – Одеського військового округу» (2009), почесний знак Міністерства освіти і науки України «Петро Могила» – за розвиток вищої освіти (2009), почесний знак Міністерства внутрішніх справ «За сприяння органам внутрішніх справ України» (2009), почесна відзнака Житомирської обласної адміністрації та Житомирської обласної ради «За заслуги» (2010), почесне звання «Почесний громадянин міста Житомира» (2011), орден Святого великомученика Георгія Побідоносця Української православної церкви (2013), відзнака Житомирської обласної ради «Честь і слава Житомирщини» (2013), почесна відзнака Міністерства культури України «За багаторічну плідну працю в галузі культури» (2013), кришталевий пам'ятний знак «Серце віддаю дітям» Дитячого фонду України (2014), медаль «Почесна відзнака» Національної спілки письменників України (2014), звання Почесний професор Житомирського державного університету імені І. Франка (2014) [134].

Численні грамоти і подяки, якими нагороджувався В.Ф. Шинкарук протягом багатьох років, лише підтверджують його працелюбність та відданість справі, якій він присвятив все своє життя. Він нагороджений: Почесною грамотою Міністерства освіти України (грудень, 1994), Подякою Житомирської обласної державної адміністрації (жовтень, 1999), Подякою Міністерства культури і мистецтв України, Центрального комітету профспілки працівників культури України (травень, 2000), Почесною грамотою Міністерства освіти і науки України (серпень, 2004), Почесною грамотою Житомирської обласної державної адміністрації (серпень, 2004), Почесною грамотою Житомирської обласної державної адміністрації (листопад, 2007), Почесною грамотою Жито-

мирської обласної державної адміністрації (жовтень, 2008), Почесною грамотою Міністерства культури і туризму України (серпень, 2009), Подякою Житомирської обласної ради (вересень, 2012), Подякою Житомирської обласної державної адміністрації (вересень, 2012), Подякою голови Державної служби України з надзвичайних ситуацій (травень, 2013), Почесною грамотою Житомирської обласної ради із занесенням у Книгу Пошани Житомирської обласної ради (2014) [134].

Творчі здобутки Шинкарука В.Ф. просто вражають. Він лауреат II Всесоюзного міжвузівського фестивалю політичної пісні (I місце, Вінниця, 1975), переможець Республіканського телевізійного конкурсу «Сонячні кларнети» (Київ, 1983 та 1988), лауреат Всесоюзного огляду самодіяльної художньої творчості, присвяченого 40-літтю Перемоги радянського народу у Великій Вітчизняній війні (1985), лауреат II Всесоюзного фестивалю народної творчості, присвяченого 70-літтю Великої Жовтневої соціалістичної революції (1987), дипломант Всеукраїнського фестивалю авторської пісні та співаної поезії «Оберіг» (Луцьк, 1992), лауреат Міжнародного фестивалю «Доля» (краща пісня фестивалю – «Свіча», муз. К. Яновського, сл. В. Шинкарука, виконавиця С. Зайченко, Чернівці, 1993), лауреат Всеукраїнського фестивалю «Червона рута» (краща пісня фестивалю – «Місячний оберіг», муз. О. Ходаківського, сл. В. Шинкарука, виконавиця І. Шинкарук, Донецьк, 1993), лауреат Міжнародного фестивалю «Голос Азії» (краща пісня фестивалю – «Місячний оберіг», Алмати, 1994), лауреат Національної програми «Мистецький олімп України» (Київ, 2009), лауреат першої премії X Всеукраїнського літературного конкурсу у номінації «Пісенна лірика про кохання» (Київ, 2010), переможець обласного літературного конкурсу «Книга року» в номінації «Проза» (книга «На два життя одразу», 2010), лауреат Всеукраїнського конкурсу «Улюблений викладач» (IV місце), проведеного газетою «Все про бухгалтерський облік» серед викладачів вищих навчальних закладів України (2010) [131; 134].

У присвяченому Володимирі Шинкаруку розділі книги «Мистецький олімп України»,

наводиться цитата відомого українського психолога Олександра Музики: «Ми підсвідомо тягнемось до таланту і потаємно заздримо йому. А він завжди здивований тим, що ми не можемо так яскраво переживати, так безоглядно радіти й так повноцінно жити. Його вражає, що ми не обов'язкові, що лінуємося вчитися, що ми не творчі, що у нас все – колись чи потім, що ми не живемо реальним життям, а плакаємо самозаспокійливі ілюзії. Він подивований, але все одно іде до нас, бо хоче, щоб і ми відчули незмірну радість творчості. Він знає, що радість творчості множитья від кількості людей, які живуть нею одночасно. ...Він живе так, як ми хотіли б жити. У нас не виходить, бо ми – ліниві, бо ми – незібрані, бо ми – мрійники. А він – творець, тому повнокровно, повно і яскраво живе для нас!» [131].

Для Володимира Шинкарука літературна і музична творчість були потребою, важливою складовою життя, він займався б ними, навіть якби вони не приносили ніякого зиску. Його вірші і проза народжувались із душевної схвилюваності, сердечної небайдужості. Було «щось», що стимулювало його душевну та інтелектуальну роботу – слово, зустріч, епізод... Він нічого не писав в стані абсолютного спокою або щастя (він насолоджувався цими короткими миттєвостями)... Простіше з малими формами, тому що вірші легко запам'ятовуються. А народжувались вони по дорозі на роботу (він любив ходити пішки), в метро, під час теле-трансляції футбольного матчу, навіть під час застілля. З прозою важче. Проза «вимагає письмового столу» і часу. Прозу не напишеш за кермом авто, а Володимир півжиття – в дорозі... Намагався дотримуватись певних принципів: не любив силабо-тонічну систему віршування; віддавав перевагу тонічній; любив афористичність і лаконізм. В основі його прози завжди – реальний факт. Рухав розповідь не опис, а діалог. Завершував твір неочікуваний фінал. Також намагався уникати літературних «красивостей». Володимир Шинкарук писав для себе і для своєї дочки – заслуженої артистки України Ірини Шинкарук. Але його пісні також виконують заслужені артисти України – Павло Мрежук, Юрій Градовський, Зеновій Гучок, дует «Світязь», Софія Ротару («Вино разлук») [131].

Спочатку Володимир Шинкарук став відомим і популярним в якості барда. Згодом – в якості батька Ірини Шинкарук. Для дочки він багато років поспіль писав і слова, і музику – власне, допомагав і у створенні та виданні записів. Минув ще деякий час, Ірина поринула у хвилі популярної музики – а Володимир Шинкарук зберіг вірність своїм основам. Тому час від часу з’являлись його нові платівки, на яких він знову поставав у колишній іпостасі – барда. Поезія, голос, гітара – от, власне, і майже все. Але сказати, що цього мало – неможливо, бо насправді всього вистачає. Комусь, мабуть, така вірність може видатись дещо дивною – адже життя минає, все змінюється. Але у таких поверненнях завжди розкривається новий сенс пройдених шляхів – адже не випадково вони, ці повернення, стаються у житті чи не кожної людини. Які плоди ми з цього виносимо – то вже інша справа, але виносимо ми їх у повній тиші. Тут вже кожен залишається наодинці із власною історією. Кожен отримує своє уповні... [130].

Володимир Федорович був одружений: дружина Людмила – за фахом вчитель математики, донька Ірина – заслужена артистка України, син Федір – головний економіст державного підприємства «Національний туристичний офіс» [137].

Довгий час Володимир Шинкарук боровся з важкою онкологічною хворобою. Він переніс декілька операцій, численні сеанси переливання крові та сеанси переливання плазми. Лікування потребувало великих коштів, яких в родини просто не було. Тоді було створено благодійний фонд і на банківську картку Володимира Федоровича небайдужі громадяни перераховували кошти, які і використовувались на його лікування. До благодійної акції долучилося багато знайомих і навіть незнайомих йому осіб: наприклад, родина Василя Блощицького (Донецьк), родина завідувача кафедрою теорії та історії світової літератури, доктора філологічних наук, професора Володимира Єршова, родина О. Музики, І. Лубківської, Сергія Кутішенка, Анатолія Остапюка, Артема Кондратюка, Лариси Іваненко, Ірини Єфімової, Марія Кльон (Москва), Ангеліна Сингаївська, Юрій Грабовський, Олена Оні-

щук, колектив кафедри теорії та історії світової літератури Житомирського національного університету імені Івана Франка та колектив загальноосвітньої школи № 20 м. Житомира та багато-багато інших [136].

6 грудня 2014 року Володимир Федорович Шинкарук пішов з життя. «Це втрата не лише для Житомира, це втрата для всієї України» – написав політик Олександр Бригінець [138].

«...Його пісні ми слухали ще в шкільних туристських походах. Потім доля вже звела спочатку з Іриною (його дочкою, співачкою), а потім і з самим Володимиром Федоровичем. Усмішка і талант. Талант і усмішка – ось дві речі, які асоціюються з Шинкаруком. На питання про здоров’я, і то відповідав зі своєю м’якою усмішкою. Ми всі його знайомі так раділи, що ще перший раунд в боротьбі з важкою хворобою він виграв. Але хвороба відійшла лише на час. А пісні Шинкарука будуть жити. Якщо говорити про українську бардовську пісню, то перші асоціації в мене саме з Шинкаруком. Теплі, дивно позитивні пісні. Хай земля буде пухом, пане Володимир!» – повідомив на своїй сторінці в Facebook український політик, громадський і культурний діяч Олесь Доній [132].

А для нас залишилась його творчість, позитивний приклад життєлюбства та життєдіяльності. Нам усім Володимир Шинкарук подарував, як спомин про себе, ось цей вірш «Моя свіча»:

Туманний вечір ближче, ближче...

Та я його у серце не впускаю!

Відправляю сонце спати на горище,

Тихенько встану й запалю свічу

І на своє поставлю підвіконня,

Щоб осявала радісно вікно...

А вітер тихо бубонить спросоння

Про те, що не збулось, чи вже збулось давно.

Весняним громом північ відгуркоче,

І місяць кляне зорі, як курча...

Хай знають люди – десь посеред ночі

Горить свіча... Для них горить

моя свіча!

(Володимир Шинкарук)

Джерела та література

1. Артемчук А. Вишиває пісня долю // Київ. – 1996. – № 9-10. – С. 187-189.
2. Бездітко А. Володимир Шинкарук: «Привід для радощів можна і треба знаходити завжди» // Місто. – 2013. – № 35. – 5 вересня.
3. Білоус П.В., Шинкарук В.Ф. Давня українська література. Практикум. Науковий посібник. – Житомир: Житомирська типографія, 2003. – 164 с.
4. Білоус П.В., Шинкарук В.Ф. Українська література XI – XVIII ст. Практикум. Науковий посібник. – Житомир: Житомирська типографія, 2006. – 128 с.
5. Божко С. Хочеш познакомишся с Ирой – понавря еє папе // Рабочая газета. – 1998. – 30 липня.
6. Болгов В. В., Болгов І. В. Володимир Шинкарук // Мистецький олімп України. – Київ: Український видавничий консорціум, 2009. – С. 156-157.
7. Власюк Т. З родиною Шинкаруків // Власюк Т. Від джерел. – Київ: Вид-во газети «Вісті...», 2005. – С. 250-258.
8. Голованова І. Весь вечір співав В. Шинкарук // Житомирщина. – 1998. – 19 вересня.
9. Голованова І. Володимир Шинкарук: І свято вірити у життя // Житомирщина. – 2014. – № 85-86. – 19 серпня.
10. Гуцалюк О. Володимир Шинкарук: Я віддавався повністю тільки сімейному життю // Житомирський телеграф. – 2004. – № 50. – С. 5.
11. Давидюк В. Літературна Житомирщина // Вісті (Червоноармійськ). – 1994. – 12 квітня.
12. Данчук Л. Дерев'яно Ф. Шинкарук Володимир Федорович // Таланти Житомирського краю: Життя і творчість митців. – Житомир, 1999. – С. 84.
13. Дерев'яно Ф. Довідник уклав педагог // Радянська Житомирщина. – 1993. – 16 березня.
14. Єршов В. До вічного – через очищення // Авжеж! – Кн.: XXVIII. – № 32. – 1996. – 12-13 (28-29).
15. Кавун О. «Дім для душі» приймає друзів // Голос України. – 2004. – 26 серпня.
16. Кавун О. ...ювіляр прозвітував «Дідовим літом» // Голос України. – 2014. – № 160. – 22 серпня.
17. Козаченко І. Генії живуть у провінції, щоб жити довго... // Говорить і показує Україна. – 1998. – 12 жовтня.
18. Косичук В. Модерато синіх сутінок // Пресфорум (Житомир). – 1991. – 15 липня.
19. Костиця М.Ю., Шинкарук В.Ф. Хресний шлях поета (Матвій Аронович Талалаєвський) / Реабілітовані історією. – Житомир: Полісся, 2011. – С. 96-98.
20. Красновська Л. Нестандартний Шинкарук // РІА плюс (Тернопіль). – 2007. – № 3. – 17 січня. – С. 20.
21. Лецкін М. Віч-на-віч із собою // Лецкін М. Я інших не сповідую знамен. – Житомир, 2004. – С. 53-58.
22. Литвинчук С. Перехрестя доріг // Люблю слово. – 2012. – № 1. – С. 166.
23. Літературна Житомирщина. Біобібліографічний довідник / Укладач В.Ф. Шинкарук. – Житомир: Льонок, 1993. – 120 с.
24. Малиновська В. Володимир Шинкарук – одружений та безмежно щасливий // 20 хвилин (Житомир). – 2006. – № 6. – 8 лютого. – С. 13.
25. Миколаєнко Н. Доля на виріст (про Володимира Шинкарука) // Миколаєнко Н. Літературні портрети сучасних українських письменників. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2008. – С. 83-88.
26. Миронець В. Приємна несподіванка // Земля Ружинська. – 2006. – № 23. – 21 березня.
27. Монастирецький Л. Шинкарук Володимир Федорович // Видатні педагоги Житомирщини. – Житомир: Полісся, 2003. – С. 663-664.
28. Мостовий Ю. Поетично-прозовий мікс з гумористичним відтінком // Друг читача. – 2010. – № 14.
29. Музика Л. Психобіографічні студії з Володимиром Шинкаруком // Волинь – Житомирщина. – 2009. – № 19. – С. 256-273.
30. Позняк-Хоменко Н. Володимир Шинкарук: Я виграю цю страшну боротьбу, і треба буде віддячувати // Україна молода. – 2010. – 19 серпня.
31. Позняк-Хоменко Н. Щоб серцем бути молодим // Україна молода. – 2014. – 19 серпня.
32. Скрябіна С. Рух зірок по магістралях // Галицькі контракти. – 1998. – № 11. – Березень. – С. 64.
33. Ткаченко Г. «Дім для душі» Володимира Шинкарука // Житомирщина. – 2004. – 26 серпня.
34. Чернюк С. Складна простота контрасту та душі: Володимир Шинкарук. У затінку сонця. – Київ. – 2012. – № 6. – С. 186-187.

35. Шинкарук Володимир Федорович // Житомирський державний університет імені Івана Франка. – Київ: Логос Україна, 2009. – С. 180.
36. Шинкарук Володимир Федорович // Науково-освітній потенціал України. – Київ: Український рейтинг, 2011. – С. 286.
37. Шинкарук В.Ф. Білоконський Іван Петрович // Енциклопедія сучасної України. – Т. 2. – Київ: Поліграфкнига, 2003. – С. 814.
38. Шинкарук В.Ф. Буркатов Борис Абрамович // Енциклопедія сучасної України. – Т. 3. – Київ: Поліграфкнига, 2004. – С. 615.
39. Шинкарук В.Ф. Василь Земляк: перші кроки на Житомирщині // Творчість В. Земляка в контексті вітчизняної та світової літератури. Збірник наукових праць. – Житомир, 1998. – С. 42-46.
40. Шинкарук В.Ф. Василь Земляк: штрихи до біографії // Горохівщина крізь призму століть. Тези науково-краєзнавчої конференції, присвяченої 450-річчю Володарськ-Волинська (28-30 вересня 1995 р.). – Володарськ-Волинський-Житомир, 1995. – С. 96-98.
41. Шинкарук В.Ф. Вишиває пісня долю // Київ. – 1996. – № 9-10. – С. 187-189.
42. Шинкарук В.Ф. Демарин Ігор Борисович // Енциклопедія сучасної України. – Т. 7. – Київ: Поліграфкнига, 2008. – С. 323.
43. Шинкарук В.Ф. Демчук Анатолій Васильович // Енциклопедія сучасної України. – Т. 7. – Київ: Поліграфкнига, 2008. – С. 362.
44. Шинкарук В.Ф. День відкритих душ. Поезія // Київ. – 2013. – № 6. – С. 125-130.
45. Шинкарук В.Ф. Дім для душі / Компакт-диск. – Київ: Караван СД, 2002.
46. Шинкарук В.Ф. Дім для душі» coll. 1 / Аудіо альбом. – Київ: Музика на всі смаки, 1998.
47. Шинкарук В.Ф. Дім для душі» coll. 2 / Аудіо альбом. – Київ: Музика на всі смаки, 2001.
48. Шинкарук В.Ф. До історії написання драми-феєрії Лесі Українки «Лісова пісня» // Твоєму йменню вічно поломеніти. Матеріали наукової конференції до 125-річчя від дня народження Лесі Українки (м. Новоград-Волинський, 24 лютого 1996 р.). – Новоград-Волинський, 1997. – С. 38.
49. Шинкарук В.Ф. Драпак Григорій Миронович // Енциклопедія сучасної України. – Т. 8. – Київ: Поліграфкнига, 2008. – С. 387.
50. Шинкарук В.Ф. Ерко (Палидович Северин Мстислав) // Енциклопедія сучасної України. – Т. 9. – Київ: Поліграфкнига, 2009. – С. 233.
51. Шинкарук В.Ф. Євдокімов Ярослав Олександрович // Енциклопедія сучасної України. – Т. 9. – Київ: Поліграфкнига, 2009. – С. 312.
52. Шинкарук В.Ф. Євтушенко Олександр Миколайович // Енциклопедія сучасної України. – Т. 9. – Київ: Поліграфкнига, 2009. – С. 353.
53. Шинкарук В.Ф. Єрмакова Людмила Захарівна // Енциклопедія сучасної України. – Т. 9. – Київ: Поліграфкнига, 2009. – С. 436.
54. Шинкарук В.Ф. Єфімов Володимир Володимирович // Енциклопедія сучасної України. – Т. 9. – Київ: Поліграфкнига, 2009. – С. 469.
55. Шинкарук В.Ф. Жак Ілля Семенович // Енциклопедія сучасної України. – Т. 9. – Київ: Поліграфкнига, 2009. – С. 491.
56. Шинкарук В.Ф. Жаров Сергій Олексійович // Енциклопедія сучасної України. – Т. 9. – Київ: Поліграфкнига, 2009. – С. 504.
57. Шинкарук В.Ф. Жданкін Василь Олександрович // Енциклопедія сучасної України. – Т. 9. – Київ: Поліграфкнига, 2009. – С. 516.
58. Шинкарук В.Ф. Железняк Артур Юрійович // Енциклопедія сучасної України. – Т. 9. – Київ: Поліграфкнига, 2009. – С. 529.
59. Шинкарук В.Ф. Житейська історія // Перець. – 2008. – № 5. – С. 6-7.
60. Шинкарук В.Ф. Житомирщина в житті та творчості Максима Рильського // Волинь-Житомирщина. Історико-філологічний збірник з регіональних проблем. – № 1. – Житомир, 1997. – С. 5-16.
61. Шинкарук В.Ф. Житомирщина в житті та творчості М. Рильського // М. Т. Рильський і українська література ХХ століття. Матеріали та тези доповідей науково-теоретичної конференції, присвяченої 100-річчю з дня народження М.Т. Рильського (14 березня 1995 р.). – Житомир, 1995. – С. 29-31.
62. Шинкарук В.Ф. Заславський Семен Аркадійович // Енциклопедія сучасної України. – Т. 10. – Київ: Поліграфкнига, 2010. – С. 347-348.
63. Шинкарук В.Ф. Засухін Володимир Фролович // Енциклопедія сучасної України. – Т. 10. – Київ: Поліграфкнига, 2010. – С. 355.
64. Шинкарук В.Ф. Зірка і смерть Леоніда Венгерова // Волинь-Житомирщина. Історико-філологічний збірник з регіональних проблем. – № 18. – Житомир, 2008. – С. 27-33.

65. Шинкарук В.Ф. Зирін Олександр Альбертович // Енциклопедія сучасної України. – Т. 10. – Київ: Поліграфкнига, 2010. – С. 581.
66. Шинкарук В.Ф. Зубко Євген Михайлович // Енциклопедія сучасної України. – Т. 11. – Київ: Поліграфкнига, 2011. – С. 26.
67. Шинкарук В.Ф. Зустріч, яка не відбулась в Житомирі. (Спогади про Роберта Рождественського // Волинь-Житомирщина. Історико-філологічний збірник з регіональних проблем. – № 11. – Житомир, 2003. – С. 30-35.
68. Шинкарук В.Ф. Изучение социально-критического романа В. Липатова «И это все о нем» в XI классе // Обласна науково-практична конференція на тему: «Інститут – школі». Повідомлення і тези конференції. – Житомир, 1990. – С. 120-121.
69. Шинкарук В.Ф. Інеш (Кдирова Інеш Осербайвна) // Енциклопедія сучасної України. – Т. 11. – Київ: Поліграфкнига, 2011. – С. 392.
70. Шинкарук В.Ф. Каденко Володимир Михайлович // Енциклопедія сучасної України. – Т. 11. – Київ: Поліграфкнига, 2011. – С. 661.
71. Шинкарук В.Ф. Карпа Наталія Семенівна // Енциклопедія сучасної України. – Т. 12. – Київ: Поліграфкнига, 2012. – С. 354.
72. Шинкарук В.Ф. Карпенко Анатолій Григорович // Енциклопедія сучасної України. – Т. 12. – Київ: Поліграфкнига, 2012. – С. 375.
73. Шинкарук В.Ф. Картавий Петро Васильович // Енциклопедія сучасної України. – Т. 12. – Київ: Поліграфкнига, 2012. – С. 405.
74. Шинкарук В.Ф. Квеленков Юрій Олександрович // Енциклопедія сучасної України. – Т. 12. – Київ: Поліграфкнига, 2012. – С. 562.
75. Шинкарук В.Ф. Кінь і патефон у доли Василя Земляка // Київ. – 1995. – № 11-12. – С. 146-147.
76. Шинкарук В.Ф. Кіркорів Філіп Бедросович // Енциклопедія сучасної України. – Т. 13. – Київ: Поліграфкнига, 2013. – С. 215.
77. Шинкарук В.Ф. Кобзар Анатолій Федорович // Енциклопедія сучасної України. – Т. 13. – Київ: Поліграфкнига, 2013. – С. 404.
78. Шинкарук В.Ф. Козловський Віталій Віталійович // Енциклопедія сучасної України. – Т. 13. – Київ: Поліграфкнига, 2013. – С. 675.
79. Шинкарук В.Ф. Колискова для осені. – Житомир: Полісся, 2009. – 124 с.
80. Шинкарук В.Ф. Колір тиші / Компакт-диск. – Київ: Укрмузик, 2008.
81. Шинкарук В.Ф. Личность и коллектив в советской прозе 60 – 70-х годов // Вопросы русской литературы. – 1985. – № 2. – С. 34-40.
82. Шинкарук В.Ф. Літературно-краєзнавча робота в школі // Вивчення нових тем у шкільному курсі української літератури: Методичний збірник. – Житомир: Видавництво газети «Житомир», 1998. – С. 179-188.
83. Шинкарук В.Ф. Максим Рильський і письменники Житомирщини // Бібліотечна Житомирщина. Збірник матеріалів обласної науково-практичної конференції, 26-27 вересня 2006 р. – Житомир: Полісся, 2006. – С. 166-177.
84. Шинкарук В.Ф. Максим Рильський і творча інтелігенція Житомирщини // Малинщина у просторі і часі: Матеріали Всеукраїнської науково-краєзнавчої конференції 25-27 вересня 1996 р. – Малин, 1996. – С. 154-156.
85. Шинкарук В.Ф. Методические советы, контрольные задания, темы сочинений по русской литературе (для слушателей заочных подготовительных курсов). – Житомир, 1989. – 10 с.
86. Шинкарук В.Ф. Методические советы, контрольные задания, темы сочинений по русской литературе (для слушателей заочных подготовительных курсов). – Житомир, 1992. – 10 с.
87. Шинкарук В.Ф. Методические рекомендации, контрольные и творческие задания по русской литературе (для слушателей заочных подготовительных курсов). – Житомир, 1994. – 12 с.
88. Шинкарук В.Ф. Міра життя земного... До 90-ліття М. Талалаєвського // Волинь-Житомирщина. Історико-філологічний збірник з регіональних проблем. – № 3. – Житомир, 1998. – С. 8-18.
89. Шинкарук В.Ф. На два життя одразу. – Житомир: Полісся, 2010. – 158 с.
90. Шинкарук В.Ф. На відстані ночі. – Житомир: Авжеж, 1996. – 42 с.
91. Шинкарук В.Ф. «Нестандартний підхід» – Житомир: ОП Житомирська облдрукарня, 2006. – 128 с.
92. Шинкарук В.Ф. Нестандартний підхід // Перець. – 2011. – № 5. – С. 6-7.
93. Шинкарук В.Ф. Ніжний дотик теплих рук // Дніпро. – 2011. – № 2. – С. 87.
94. Шинкарук В.Ф. Ніна Матвієнко. Голосом цієї жінки співає й плаче Україна // Волинь-Житомирщина. Історико-філологічний збірник з регіональних проблем. – № 18. – Житомир, 2008. – С. 48-54.

95. Шинкарук В.Ф. Об изучении патриотических, интернационалистских черт многонациональной советской литературы и ее положительного героя в 10 классе // *Формы и методы совершенствования преподавания русского языка и литературы в школах и дошкольных учреждениях Житомирской области: Сообщения и тезисы областной научно-практической конференции* (январь 1981г.). – Житомир, 1981. – С. 86-89.
96. Шинкарук В.Ф. Образи земляків у творчості Максима Рильського // *Актуальні проблеми історії і літератури Волині та Київщини. Збірник наукових праць: У 2 ч. – Ч. 1.* – Житомир: Волинь, 1999. – С. 194-202.
97. Шинкарук В.Ф. Олесь Бабій – співець слави січових стрільців // *Волинь-Житомирщина. Історико-філологічний збірник з регіональних проблем.* – № 7. – Житомир, 2001. – С. 57-60.
98. Шинкарук В.Ф. Оповідання. – Житомир: ОП Житомирська облдрукарня, 2003. – 48 с.
99. Шинкарук В.Ф. Особистість Марусі Чурай і пісенна традиція Житомирщини // *Волинь-Житомирщина. Історико-філологічний збірник з регіональних проблем.* – № 13. – Житомир, 2005. – С. 62-74.
100. Шинкарук В.Ф. Перекоти-НЕБО / Компакт-диск. – Київ: Укрмюзік, 2009.
101. Шинкарук В.Ф. Перелітні дощі. – Житомир: Авжеж, 1999. – 68 с.
102. Шинкарук В.Ф. Перехрестя розлук. – Житомир: Волинь, 2004. – 172 с.
103. Шинкарук В.Ф. Поет-воїн Леонід Левицький // *Звягель древній і вічно молодий: Тези Всеукраїнської науково-краєзнавчої конференції з нагоди 200-річчя утворення Волинської губернії, 200-річчя Волинської єпархії та 200-річчя найменування міста Звягеля Новоградом-Волинським (1–16 вересня).* – Новоград-Волинський, 1995. – С. 164-165.
104. Шинкарук В.Ф. Поліські коломийки // *Дніпро.* —2010. – № 2. – С. 153.
105. Шинкарук В.Ф. Поліські коломийки // *Перець.* – 2013. —№ 4. —С. 10.
106. Шинкарук В.Ф. Поліські коломийки «на біс» // *Дніпро.* – 2010. – № 10-11. – С. 72.
107. Шинкарук В.Ф. Правда життя і образу: Пошуки робітничої теми в прозі останніх років // *Дніпро.* – 1982. – № 7. – С. 131-135.
108. Шинкарук В.Ф. Прислухаюсь до серця / Компакт-диск. – Тернопіль: Гроліс, 2013.
109. Шинкарук В.Ф. Проблема. За В. Федоровим. Ти хто і звідки? Середній вік. Собі на п'ятдесятиліття. Еротичний етюд // *Дніпро.* – 2011. – № 9. – С. 112-113.
110. Шинкарук В.Ф. Прожив з весною. Творчий портрет М. Клименка // *Поліський дивосвіт. Література рідного краю: Житомирщина: Посібник-хрестоматія: В 2 ч. – Ч. I. Критичний огляд.* – Житомир, 2000. – С. 425-429.
111. Шинкарук В.Ф. Свіча таланту Костянтина Яновського // *Волинь-Житомирщина. Історико-філологічний збірник з регіональних проблем.* – № 17. – Житомир, 2007. – С. 177-180.
112. Шинкарук В.Ф. Советский характер: Материалы урока по теме «Советская литература 50–80-х годов» // *Русский язык и литература в средних учебных заведениях УССР.* – 1984. – № 5. – С. 47-52.
113. Шинкарук В.Ф. Спогади Леоніда Карума про Василя Кравченка // *Волинь-Житомирщина. Історико-філологічний збірник з регіональних проблем.* – № 8. – Житомир, 2002. – С. 67-72.
114. Шинкарук В.Ф. Спочатку було слово: Іванові Сльоті – 70! // *Волинь-Житомирщина. Історико-філологічний збірник з регіональних проблем.* – № 16. – Житомир, 2007. – С. 27-33.
115. Шинкарук В.Ф. Счастливые люди: Тема труда на уроках литературы // *Русский язык и литература в средних учебных заведениях УССР.* – 1982. – № 6. – С. 36-42.
116. Шинкарук В.Ф. Творчий ужинок поетів сучасної Житомирщини // *Поліський дивосвіт. Література рідного краю: Житомирщина: Посібник-хрестоматія: В 2 ч. – Ч. I. Критичний огляд.* – Житомир, 2000. – С. 417-425.
117. Шинкарук В.Ф. Тема історичного минулого народу в давній українській літературі та героїчний епос народів Європи // *Взаємозв'язки української і зарубіжної літератури у шкільному курсі: Методичний посібник.* – Житомир, 2002. – С. 23-39.
118. Шинкарук В.Ф. Тема творческого труда на занятиях по русской советской литературе и ее значение в деле воспитания будущих учителей // *Обласна науково-практична конференція на тему: «Шляхи і форми вдосконалення підготовки вчителя в сільській школі в світлі рішень XXVII з'їзду КПРС, Основних напрямів реформи загальноосвітньої і професійної школи».* Повідомлення і тези конференції. – Житомир, 1987. – С. 108-110.

119. Шинкарук В.Ф. Тренер. Роман. – Київ: Ніка-Принт, 2011. – 128 с.
120. Шинкарук В.Ф. У затінку сонця. Вибрані поезії та тести пісень. – Житомир: Полісся, 2012. – 272 с.
121. Шинкарук В.Ф. Улюблений коньяк Наполеона. Психологічне оповідання // Дніпро. – 2009. – № 3. – С. 46-57.
122. Шинкарук В.Ф. Художньо-естетичні особливості прози Лесі Українки (на прикладі оповідання «Жаль») // Вісник Житомирського педагогічного університету. – Вип. 7. – 2001. – С. 156-157.
123. Шинкарук В.Ф. Шестиструнний дощ / Компакт-диск. – Київ: Укрмюзік, 2010.
124. Шинкарук В.Ф. Щоб серцем бути молодим / Компакт-диск – Тернопіль: Гроліс, 2014.
125. Шинкарук В.Ф. Moderato синіх сутінків. – Житомир: Авжеж, 1994. – 40 с.
126. Яблунева О. Люблять бардів у Прилуках // Прилуччя (Прилуки). – 2006. – № 49. – 11 листопада.
127. Якухно І.І., Денисенко В.Ф. Педагогічна династія Шинкаруків // Енциклопедія педагогічних династій Житомирщини. – Житомир: ЖОІППО, 2012. – С. 5-9.
128. <http://bukvoid.com.ua/events/sum/2014/12/06/234716.html>
129. <http://logos-ukraine.com.ua/project/index.php?project=gdum&id=352>
130. <http://nashe.com.ua/artist/903>
131. <http://www.pisni.org.ua/persons/453.html>
132. <http://pressorg24.com/news?id=107655>
133. <http://shynkaruk.com.ua/>
134. http://shynkaruk.com.ua/?page_id=7
135. http://shynkaruk.com.ua/?page_id=13
136. http://studclub.org.ua/new_sh.html
137. <http://www.pisni.org.ua/persons/453.html>
138. <http://zhzh.info/news/2014-12-07-21770>